

**Verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Corte suprema di cassazione (Italië) op
27 juni 2017 — Stefano Liberato/Luminita Luisa Grigorescu**

(Zaak C-386/17)

(2017/C 338/03)

Procestaal: Italiaans

Verwijzende rechter

Corte suprema di cassazione

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: Stefano Liberato

Verwerende partij: Luminita Luisa Grigorescu

Prejudiciële vragen

- 1) Raakt schending van de aanhangigheidsregels van artikel 19, leden 2 en 3, van verordening nr. 2201/2003 ⁽¹⁾ uitsluitend de vaststelling van de rechterlijke bevoegdheid, met als gevolg dat artikel 24 van verordening nr. 2201/2003 van toepassing is, of kan zij daarentegen om redenen van procedurele openbare orde in de weg staan aan erkenning, in de lidstaat van de eerst aangezochte rechter, van de beslissing die is gegeven in de lidstaat van de laatst aangezochte rechter, indien in aanmerking wordt genomen dat artikel 24 van verordening (EG) nr. 2201/2003 uitsluitend verwijst naar de regels voor de vaststelling van de rechterlijke bevoegdheid in de artikelen 3 tot en met 14, en niet naar artikel 19 van deze verordening?
- 2) Is de uitlegging van artikel 19 van verordening (EG) nr. 2201/2003 dat dit artikel uitsluitend is bedoeld als criterium voor de vaststelling van de rechterlijke bevoegdheid, in strijd met het Unierechtelijke begrip „aanhangigheid” en met de functie en de doelstelling van dit artikel, dat ertoe strekt een geheel van voorschriften van procedurele openbare orde te geven, teneinde een gemeenschappelijke ruimte tot stand te brengen die wordt gekenmerkt door vertrouwen en procedurele loyaliteit tussen lidstaten, waarbinnen automatische erkenning en vrij verkeer van beslissingen mogelijk is?

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1347/2000 (PB L 338, blz. 1).

**Verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Corte suprema di cassazione (Italië) op
28 juni 2017 — Presidenza del Consiglio dei Ministri/Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA**

(Zaak C-387/17)

(2017/C 338/04)

Procestaal: Italiaans

Verwijzende rechter

Corte suprema di cassazione

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: Presidenza del Consiglio dei Ministri

Verwerende partij: Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA

Prejudiciële vragen

Het Hof van Justitie wordt [in de omstandigheden van het hoofdgeding: betreffende een schadevordering tegen de staat als wetgever omdat hij in de periode 1976-1980, en op grond van een wet van die lidstaat (wet nr. 684 uit 1974) aan een scheepvaartmaatschappij subsidies heeft toegekend die staatssteun vormen in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag (ex artikel 92 en huidig artikel 107 VWEU), die noch was aangemeld, noch was goedgekeurd overeenkomstig artikel 88 van het EG-Verdrag (ex artikel 93 en huidig artikel 108 VWEU), in een destijds niet geliberaliseerde markt (cabotage in het zeevervoer)], verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

- 1) is voor de kwalificatie van genoemde steun (als „bestaande” en dus niet „nieuwe” steun) artikel 1, onder b), punt v), van verordening nr. 659/1999 ⁽¹⁾ van toepassing, en zo ja in hoeverre, waarin is bepaald dat: „v) *steun die als bestaande steun wordt beschouwd, omdat kan worden vastgesteld dat hij op het moment van inwerkingtreding geen steun vormde, maar vervolgens steun is geworden vanwege de ontwikkeling van de gemeenschappelijke markt, zonder dat de betrokken lidstaat er wijzigingen in heeft aangebracht; maatregelen die vanwege de liberalisering van een activiteit door het Gemeenschapsrecht steun zijn geworden, worden na de voor de liberalisering voorgeschreven datum niet als bestaande steun beschouwd*”; ofwel is van toepassing, en zo ja in hoeverre, het beginsel (dat qua strekking formeel verschilt van het genoemde rechtsvoorschrift) dat is geformuleerd door het Gerecht in het arrest van 15 juni 2000, Alzetta e.a./Commissie (gevoegde zaken T-298/97 e.a., punt 143), dat is bevestigd, voor zover hier van belang, door het arrest van het Hof van Justitie van 29 april 2004 in zaak C-298/00 P (punten 66-69) — volgens welke „(...) Ook een steunregeling op een markt die aanvankelijk niet openstond voor concurrentie, moet bij de liberalisering van die markt als een bestaande steunregeling worden aangemerkt, aangezien zij ten tijde van de instelling ervan niet viel binnen de werkingssfeer van artikel 92, lid 1, van het Verdrag, dat gelet op de in die tekst gestelde voorwaarden betreffende de ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de lidstaten en de weerslag op de mededinging, enkel van toepassing is op sectoren die openstaan voor concurrentie”.
- 2) Is, nog steeds voor de kwalificatie van de eerder genoemde steun, artikel 1, onder b), punt iv), van dezelfde verordening nr. 659/1999 van toepassing, en zo ja in hoeverre, waarin is bepaald dat „bestaande steun” is: „*steun die beschouwd wordt als bestaand op grond van artikel 15*” — welke bepaling een verjaringstermijn van tien jaar stelt voor de terugvordering van onrechtmatig verleende steun –, ofwel zijn van toepassing, en zo ja in hoeverre, de herhaaldelijk door het Hof van Justitie bevestigde beginselen van bescherming van gewettigd vertrouwen en van rechtszekerheid (al dan niet analoog aan het in genoemde rechtsvoorschrift tot uitdrukking gebrachte beginsel).

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag (PB 1999, L 83, blz. 1).

Verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend door de Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Italië) op 6 juli 2017 — Acea Energia SpA/Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato e.

a.

(Zaak C-406/17)

(2017/C 338/05)

Procestaal: Italiaans

Verwijzende rechter

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio

Partijen in het hoofdgeding

Verzoekende partij: Acea Energia SpA

Verwerende partijen: Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato, Autorità per l'Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico, Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni